

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/11, 119/14, 93/16 i 116/18), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 22. kolovoza 2019. godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Nacionalni akcijski plan provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija, za razdoblje od 2019. do 2023. godine (u daljnjem tekstu: NAP II), u tekstu koji je sastavni dio ovoga Zaključka.

2. Zadužuju se tijela određena nositeljima pojedinih mjera iz NAP-a II da u predviđenim rokovima provedu mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti, te da jednom godišnje izvijeste Ministarstvo vanjskih i europskih poslova o provedenim aktivnostima za proteklo izvještajno razdoblje.

3. Zadužuje se Ministarstvo vanjskih i europskih poslova da o provedbi NAP-a II izvijesti Vladu Republike Hrvatske za prvo izvještajno razdoblje do kraja veljače 2021. godine, a za drugo izvještajno razdoblje do kraja veljače 2023. godine.

4. Zadužuje se Ministarstvo vanjskih i europskih poslova da o NAP-u II izvijesti tijela određena nositeljima mjera te objavi NAP II na mrežnim stranicama ministarstva.

Klasa: 022-03/19-07/307

Urbroj: 50301-23/21-19-2

Zagreb, 22. kolovoza 2019.

**NACIONALNI AKCIJSKI PLAN PROVEDBE
REZOLUCIJE VIJEĆA SIGURNOSTI UJEDINJENIH NARODA 1325 (2000)
O ŽENAMA, MIRU I SIGURNOSTI, TE SRODNIH REZOLUCIJA,
ZA RAZDOBLJE OD 2019. DO 2023. GODINE**

UVOD

1. Polazišta

1.1. Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 iz 2000. godine (dalje u tekstu: *RVSUN 1325*) prvi je službeni dokument o položaju i ulozi žena u oružanim sukobima, mirovnim procesima i aktivnostima vezanim uz mir i sigurnost. Odgovarajući na izmijenjenu prirodu rata i sve veću izloženosti civila, osobito žena i djece, ratnim stradanjima 90-tih godina prošlog stoljeća, Vijeće sigurnosti proširilo je svoj mandat na pitanja složenih međuodnosa žena, mira i sigurnosti te postavilo politički i normativni okvir za praktično djelovanje na zaštiti i osnaživanju žena i ostvarenju ravnopravnost spolova kao ključnih elemenata za očuvanje međunarodnog mira i sigurnosti. *RVSUN 1325* označila je prekretnicu u smjeru jačanja sveobuhvatnog pristupa sigurnosti te otvorila put za realizaciju specifičnog doprinosa koji žene kao polovica čovječanstva mogu i trebaju dati svjetskoj mirovnoj politici.

1.2. *RVSUN 1325* postavlja dva primarna cilja: 1) ravnopravno sudjelovanje žena na svim razinama odlučivanja u nacionalnim, regionalnim i međunarodnim tijelima i mehanizmima za sprječavanje, vođenje i rješavanje sukoba kao i u mirovnim procesima i 2) sprječavanje nasilja nad ženama i djevojčicama tijekom i nakon sukoba te njihova sveobuhvatna zaštita ne samo od nasilja već i u smislu ostvarenja njihovih ljudskih prava u okviru ustava, izbornog sustava, unutarnjih poslova i pravosuđa. Odgovornost za ostvarenje postavljenih ciljeva leži ponajprije na državama, ali ključnu ulogu u usmjeravanju djelovanja imaju tijela i agencije Ujedinjeni naroda (dalje u tekstu: UN) te regionalne organizacije.

1.3. *RVSUN 1325* otvorila je novo područje u radu Vijeća sigurnosti UN-a, za koje se uvriježio naziv Program za žene mir i sigurnost¹, a uključuje još osam srodnih rezolucija koliko ih je Vijeće sigurnosti usvojilo do danas: 1820 (2008.), 1888 (2009.), 1889 (2009.), 1960 (2010.), 2016 (2013.), 2122 (2013.), 2242 (2015.) i 2467 (2019). Svakom novom rezolucijom izražava se pojačana zabrinutost zbog i dalje zanemarene uloge žena u domeni mira i sigurnosti te porasta rodno uvjetovanog i seksualnog nasilja u oružanim sukobima i krizama širom svijeta. Prateće rezolucije imaju za cilj unaprijediti provedbu inicijalne *RVSUN 1325* detaljno razrađujući pojedine aspekte prevencije, participacije, zaštite i postkonfliktnog oporavka kao ključnih područja djelovanja.

1.4. Pravo žena na ravnopravno sudjelovanje u svim područjima javnog i političkog života, uključujući oružane snage i mirovne procese zajamčeno je UN-ovom *Konvencijom o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena*². Nadalje, ravnopravno sudjelovanje žena u prevenciji i rješavanju

¹ *Women, Peace and Security Agenda*

² *Convention on Elimination of All Forms of Discrimination against Women*. Konvenciju je usvojila Opća skupština UN-a 1979., a stupila je na snagu 1981. Odbor za uklanjanje diskriminacije žena (CEDAW) osnovan je 1982. kako bi nadzirao primjenu Konvencije u državama strankama. CEDAW je 2013. izdao *Opću preporuku br. 30 o ženama u sprječavanju sukoba, sukobima i postkonfliktnim situacijama* koja od država stranaka traži da u okviru periodičnih

oružanih sukoba i kriza na svim razinama, a osobito na razini odlučivanja, jedna je od preporuka *Pekinske platforme za djelovanje*³, u kojoj se ističe kako je mir neraskidivo povezan s napretkom žena, koje nose ogromni potencijal za preuzimanje vodeće uloge u rješavanju sukoba i osiguranje trajnog mira.

1.5. Nasilje nad ženama smatra se glavnom preprekom ravnopravnosti žena i muškaraca, a prisutno je kao društveni problem u svim zemljama. Posebno zabrinjava njegova široka rasprostranjenost tijekom sukoba i kriza, kad su žene i djevojčice izložene sustavnom silovanju i drugim oblicima seksualnog i rodno utemeljenog nasilja koje se koristi kao taktika ratovanja. *Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*, poznatija kao *Istanbulska konvencija*⁴, ima za cilj zaštititi žene od svih oblika nasilja te spriječiti, progoniti i ukloniti nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, a primjenjuje se u vrijeme mira i u slučajevima oružanih sukoba (Članak 2., stavak 3. Istanbulske konvencije).

1.6. Ravnopravnost spolova i osnaživanje žena i djevojčica jedan je od ključnih ciljeva (Cilj br. 5) Programa UN-a za održivi razvoj do 2030. godine⁵, koji uključuje i koncept miroljubivih društava, pravde i snažnih institucija (Cilj br. 16). Ovakav razvojni koncept podudara se sa stajalištem Vijeća sigurnosti da održivi mir zahtijeva integrirani pristup utemeljen na usklađenosti politika na području sigurnosti, razvoja, ljudskih prava i ravnopravnosti spolova⁶.

1.7. Upravo takav pristup, koji povezuje mir, sigurnost, ljudska prava, borbu protiv nasilja nad ženama, ravnopravnost spolova i razvoj temelj je dosadašnjeg i polazište budućeg djelovanja Republike Hrvatske na području Žene, mir i sigurnost. Vlada Republika Hrvatska čvrsto stoji na stajalištu da ravnopravnost spolova i ravnopravno sudjelovanje žena u svim društvenim, političkim i mirovnim aktivnostima i procesima doprinose sprječavanju i rješavanju sukoba, bržem post-konfliktnom oporavku i ukupnom održivom razvoju. Pritom polazi od specifičnog iskustva Republike Hrvatske, kao zemlje u kojoj su žene u nedavnoj prošlosti dale značajan doprinos i velike žrtve u stvaranju i obrani države, te zatim imale važnu ulogu u poslijeratnoj obnovi i demokratskoj izgradnji, a danas sve više doprinose međunarodnom miru i sigurnosti.

izvješća o provedbi Konvencije izvijeste Odbor i o provedbi rezolucija VSUN o ženama, miru i sigurnosti, uključujući indikatore provedbe (CEDAW/C/GC/30, 2013).

³ *Pekinska deklaracija i Platforma djelovanje (Beijing Declaration and Platform for Action)*, ključni su dokumenti za promicanje ravnopravnosti spolova prihvaćeni na UN-ovoj Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama 15. rujna 1995. u Pekingu, nakon dekade UN-a posvećene borbi za ženska ljudska prava. Deklaraciju je potpisalo 189 država koje su se time obvezale štiti i promicati ljudska prava žena, uklanjati prepreke ravnopravnom sudjelovanju žena u svim područjima života te sustavno raditi na osnaživanju žena. *Platforma za djelovanje* operativni je dio *Deklaracije* te navodi konkretne ciljeve i mjere za ostvarenje ravnopravnog položaja žena u 12 kritičnih područja, uključujući područje Žene i oružani sukobi.

⁴ Istanbulska konvencija stupila je na snagu u Republici Hrvatskoj 1. listopada 2018. godine, nakon što ju je Hrvatski sabor potvrdio 13. travnja 2018.

⁵ "Transforming our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development", dokument usvojen na UN-ovom sastanku na vrhu 25. rujna 2015., uključuje 17 ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals, SDGs) i 169 podciljeva.

⁶ Ovo stajalište posebno je istaknuto u Rezoluciji 2122 (2013.)

2. Djelovanje Republike Hrvatske

2.1. Pogled unatrag

2.1.1. Kao zemlja koja je pretrpjela oružanu agresiju i vodila obrambeni Domovinski rat u razdoblju 1991.-1995. godine, Hrvatska posjeduje višestruka neposredna iskustva iz područja Žene, mir i sigurnost. Za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku, žene su predvodile mirovne inicijative, aktivno se uključile u obranu zemlje, a bile su i među najvećim žrtvama. U prvim mjesecima rata, žene su inicirale prve antiratne kampanje u nastojanju da „urazume“ generale JNA koji su se otvoreno stavili u službu velikosrpske ideologije. Prema podacima Ministarstva hrvatskih branitelja⁷, u Domovinskom ratu na razne načine sudjelovalo je ukupno 23.081 žena sa statusom braniteljica, od kojih 14.194 u borbenom sektoru. Poginulo ih je 127, a 1.103 steklo je status hrvatskog ratnog vojnog invalida. Nadalje, iza stradalih hrvatskih branitelja ostalo je 5.334 udovica o kojima skrbi država. Žene su bile i među najvećim civilnim žrtvama rata, te su bile izložene progonu, prijetnjama, zlostavljanjima i pritiscima, a često i ratnim zločinima, uključujući silovanje i druge oblike seksualnog nasilja. Žene su odigrale značajnu ulogu u poslijeratnoj obnovi, uspostavi povjerenja i pomirbi, osobito tijekom procesa mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja pod okriljem UN-ove Prijelazne uprave za istočnu Slavoniju, Baranju i zapadni Srijem (UNTAES), koja se smatra jednom od najuspješnijih mirovnih misija UN-a u povijesti i primjerom kako se sukobi mogu razriješiti na miran način.⁸

2.1.2. Iskustva žena u Domovinskom ratu, praćena još strašnijim iskustvima žena iz ratova u Bosni i Hercegovini i na Kosovu, kao i činjenicama o silovanju i drugim oblicima seksualnog nasilja korištenim kao oružje i taktika ratovanja u „civiliziranoj“ Europi na kraju 20. stoljeća, pridonijela su pojačanom interesu međunarodne zajednice za pitanja žena, mira i sigurnosti te u određenoj mjeri potaknula donošenje *RVSUN 1325*. Hrvatska je snažno podržala usvajanje *RVSUN 1325* i odmah se priključila skupini njezinih prijatelja u okviru Vijeća sigurnosti kao i u okviru Europske unije (dalje u tekstu: EU), Sjevernoatlantskog saveza (dalje u tekstu: NATO) Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (dalje u tekstu: OESS) te ostalih regionalnih organizacija kojih je članica.

2.1.3. Na nacionalnoj razini, na temelju razvijenog pravnog i strateškog okvira za promicanje ravnopravnosti spolova⁹, uveden je niz konkretnih mjera za povećanje zastupljenosti žena u politici i sigurnosnom-obrambenom sektoru, osobito na rukovodećim položajima, a tom pitanju pristupalo se i sa sigurnosnog aspekta, uvažavajući doprinos koji žene mogu dati ukupnoj sigurnosti i stabilnosti društva. Kako je Hrvatska u vrlo kratkom vremenu od primateljice međunarodne pomoći postala država koja aktivno doprinosi međunarodnoj sigurnosti i

⁷ Podaci iz 2011. godine

⁸ U procesu je kao glavna pregovaračica s hrvatske strane sudjelovala Vesna Škare Ožbolt, tadašnja zamjenica predstojnika Ureda predsjednika i predsjednica Nacionalnog Odbora za uspostavu povjerenja i normalizaciju odnosa u ratom pogođenim područjima.

⁹ Ravnopravnost spolova jedna je od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske. Prema *Zakonu o ravnopravnosti spolova* (NN 82/08, 69/17) ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnoga života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata. Temeljem ovog Zakona donosi se i *Nacionalna politika za ravnopravnost spolova*, kao osnovni je strateški dokument s ciljem uklanjanja diskriminacije žena i uspostavljanja stvarne ravnopravnosti spolova. Nadalje, sva tijela državne uprave dužna su provoditi posebne mjere i donijeti planove za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

stabilnosti¹⁰, vrlo brzo ostvaren je značajan iskorak u pogledu sudjelovanja žena u mirovnim operacijama. Pripadnice Oružanih snaga Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OSRH) priključile su se 2003. godine prvom hrvatskom kontingentu koji je upućen u tadašnju misiju NATO-a u Afganistanu (*International Security Assistance Force*: dalje u tekstu: ISAF), a već 2010. godine činile su čak 9% hrvatskog kontingenta. Ministarstvo unutarnjih poslova uputilo je prve policijske službenice u mirovne misije 2005. godine. Uz vojni angažman, Hrvatska je u Afganistanu od 2007. godine prisutna i kao razvojni partner, a projekti razvojne suradnje velikim su dijelom bili usmjereni na osnaživanje žena i djevojčica.

2.1.4. Vlada Republike Hrvatske prihvatila je na sjednici održanoj 21. srpnja 2011. godine *Nacionalni Akcijski plan provedbe RVSUN 1325 o ženama, miru i sigurnosti te srodnih rezolucija, za razdoblje 2011.-2014.* (dalje u tekstu: NAP I). NAP I sadržavao je ciljeve i konkretne mjere unutar ključnih područja prevencije, participacije, zaštite i post konfliktnog oporavka, pružajući okvir za koordinirano i strukturirano djelovanje svih tijela uključenih u provedbu Programa za žene, mir i sigurnost. Time je otvoren prostor za cjelovito integriranje rodne perspektive u vanjsku, sigurnosnu i obrambenu politiku kao i u praksu institucija i tijela koja tu politiku provode.

2.2. Ostvareni rezultati i aktualno stanje

2.2.1. Provedba mjera iz 1. ciklusa NAP-a značajno je pridonijela podizanju svijesti i razvoju sposobnosti glavnih nositelja, Ministarstva vanjskih i europskih poslova (dalje u tekstu: MVEP), Ministarstva obrane (dalje u tekstu: MORH) i Ministarstva unutarnjih poslova (dalje u tekstu: MUP) te ostalih uključenih tijela za primjenu sveobuhvatnog, rodno osjetljivog pristupa miru i sigurnosti koji uključuje jačanje uloge žena u mirovnoj politici i obrambeno-sigurnosnom sektoru te uvođenje rodne perspektive u sve procese i aktivnosti na tom području.

2.2.2. U smislu sveobuhvatnog pristupa sigurnosti, značajan korak učinjen je potvrđivanjem i stupanjem na snagu (1. listopada 2018.) *Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji*. Time su stvorene pretpostavke za nadogradnju postojećeg nacionalnog sustava za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji novim i cjelovitim rješenjima u cilju sprječavanja i uklanjanja svih oblika ovog sveprisutnog nasilja koje ugrožava živote i prava žena te koči njihov napredak.

2.2.3. Na području participacije, postignuti su konkretni i značajni rezultati u pogledu sudjelovanja žena u oružanim snagama, policiji i sustavu državne sigurnosti - području koje je tradicionalno smatrano muškim. U tom kontekstu svakako treba spomenuti prvu ženu s generalskim činom u OSRH, brigadnu generalicu Gordanu Garašić, koja je ujedno bila i prva žena na generalskom mjestu u operaciji ISAF u Afganistanu, gdje je do kraja 2014. godine obnašala dužnost savjetnice zapovjednika ISAF-a za rodna pitanja, a od srpnja 2016. nalazi se na dužnosti zamjenice direktora Centra za sigurnosnu suradnju u jugoistočnoj Europi (RACVIAC)¹¹.

¹⁰Već u rujnu 1999., godinu dana nakon odlaska UNTAES-a, prvi hrvatski vojni promatrači upućeni u misiju UN-a u Sijera Leone (UNAMSIL).

¹¹ RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju je međunarodna, nezavisna organizacija u vlasništvu zemalja Jugoistočne Europe za promicanje dijaloga i suradnje u području sigurnosti. Sjedište mu je u Rakitju, a počeo je djelovati 2001. godine kao multinacionalno regionalno središte za pomoć u provedbi sporazuma o nadzoru naoružanja u zemljama Jugoistočne Europe

2.2.4. U MORH-u i OSRH udio žena krajem 2018. godine iznosio je 16,77% od ukupnog broja zaposlenih. Udio žena u djelatnom vojnom sastavu raspoređenih u MORH-u i OSRH iznosi ukupno 12,10% (18,17% časnica, 10,86% dočasnica i 9,56% vojnkinja/mornarica), te po zastupljenosti žena djelatnih vojnih osoba OSRH ulaze u vrh među državama članicama NATO-a i EU-a. Postotak žena među državnim službenicima i namještenicima iznosi respektabilnih 47,13%. Udio žena koje su sudjelovale u UN, NATO i EU misijama i operacijama potpore miru tijekom 2018. godine iznosio je 5,05%, odnosno 54 žene, što je povećanje u odnosu na 2017. godinu, ali smanjenje u odnosu na ranije godine: 4,88% ili 36 žena u 2017. godini; 7,32% ili 31 žena u 2016. godini; 6,01% ili 21 žena u 2015. godini. Ipak, ukoliko promatramo broj žena, a ne postotak, uočava se kontinuirani porast samog broja žena upućenih u misije i operacije potpore miru.

2.2.5. U MUP-u žene aktualno čine oko 30% od ukupnog broja zaposlenih, pri čemu je broj policijskih službenica oko 18%. S obzirom na društvene trendove i zastupljenost žena u državnim službama, broj državnih službenica i namještenica je gotovo četiri puta veći u odnosu na policijske službenice. Udio rukovodećih državnih službenica iznosi oko 13 %, a policijskih službenica na rukovodećim pozicijama oko 10%. Nadalje, policijske službenice sudjeluju u međunarodnim misijama i operacijama s oko 11,5%.

2.2.6. Sigurnosno-obavještajna agencija (dalje u tekstu: SOA) i Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost (dalje u tekstu: UVNS) ostvarili su vidljivi napredak u pogledu ravnomjerne zastupljenosti spolova na svim razinama unutar sigurnosnog sustava. Tako u SOA-i od ukupnog broja zaposlenih žene čine 39%, a na višim i čelnim radnim mjestima raspoređeno je 25% žena. U UVNS-u je zaposleno 50% žena, dok na rukovodećim položajima žene participiraju s čak 40%, uključujući predstojnicu na čelu UVNS-a. Na povećavanju podzastupljenog spola, odnosno žena radio je i Hrvatski centar za razminiranje, gdje je krajem 2017. godine na rukovodećim radnim mjestima 6 žena (1 voditeljica odsjeka ili 25 % i 5 načelnica ili 45,5%).

2.2.7. MVEP je znatno povećao sudjelovanje žena na svim razinama odlučivanja unutar službe vanjskih poslova, te je žena više nego muškaraca na dužnosničkim i svim ostalim rukovodećim položajima u MVEP-u. Žena je više nego muškaraca i u svim diplomatskim zvanjima, osim u najvišem – veleposlaničkom. Međutim ohrabrujuće je što broj žena na čelu diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske iz godine u godinu raste, te se u odnosu na 2011. godinu - kad ih je bilo svega šest – utrostručio na 19 početkom 2019. godine.

2.2.8. Na vanjskopolitičkom planu, u okviru međunarodnih organizacija (UN, EU, NATO, OESS, VE) i drugih multilateralnih formata te u bilateralnim kontaktima, diplomatski predstavnici Republike Hrvatske aktivno promiču temeljne principe i ciljeve Programa za žene, mir i sigurnost. U tom kontekstu, poseban naglasak stavljen je na sprječavanje i kažnjavanje rodno uvjetovanog nasilja, borbu protiv seksualnog nasilja u sukobima, jednaki pristup žena pravdi, jednako pravo na obrazovanje, te političko i gospodarsko osnaživanje žena.

2.2.9. Prema Globalnom indeksu za žene, mir i sigurnost 2017/18 (*WPS Index*)¹², kojeg su zajednički izradili *Georgetown Institute for Women, Peace and Security (GIWPS)* i norveški *Peace Research Institute* iz Osla (*PRIO*), Hrvatska zauzima 24. mjesto od ukupno 153 države

¹² <https://giwps.georgetown.edu/the-index/>

obuhvaćene istraživanjem. Indeks uzima u obzir više faktora, kao što su uključenost žena u društvo, pravosuđe i sigurnost.

2.3. Pokretanje 2. ciklusa NAP-a

2.3.1. NAP I obuhvaćao je četverogodišnje razdoblje od 2011. do 2014., nakon kojeg je trebao biti revidiran sukladno ostvarenim rezultatima. Međutim, kako je većina mjera bila trajnog karaktera i kontinuiranim provođenjem davala dobre rezultate, ciklus se produžio na način da su se mjere nastavile provoditi i tijekom sljedeće četiri godine u okviru redovnih aktivnosti glavnih nositelja (MVEP, MORH, MUP i ostala nadležna tijela). Činjenica da su se mjere provodile iako je NAP I formalno istekao krajem 2014. godine ukazuje na razvijenu svijest i predanost nadležnih tijela provedbi Programa za žene, mir i sigurnost.

2.3.2. Nakon osam godina kontinuirane provedbe, postojeće mjere i aktivnosti bilo je potrebno analizirati i revidirati sukladno ostvarenim rezultatima i novim izazovima. Vijeće sigurnosti u međuvremenu je usvojilo još nekoliko rezolucija o ženama, miru i sigurnosti, a najnovije uključuju i izazove kao što su klimatske promjene, masovne migracije i terorizam. I na nacionalnoj razini usvojeni su novi strateški dokumenti koje je trebalo uzeti u obzir¹³.

2.3.3. Stoga je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 18. siječnja 2018. godine donijela *Odluku o osnivanju Radne skupine za izradu Nacionalnog akcijskog plana provedbe rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000.) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija* (dalje u tekstu: Radna skupina). Radna skupina dobila je zadaću izvršiti analizu i ocijeniti rezultate provedbe mjera iz NAP-a I te izraditi prijedlog novog NAP-a. Radna skupina djelovala je pri MVEP-u, pod predsjedanjem pomoćnika ministrice za multilateralu i globalna pitanja, članovi su bili imenovani predstavnici resornih tijela uključenih u provedbu 1. ciklusa NAP-a¹⁴, a u radu su sudjelovali i predstavnici Ureda Predsjednice Republike Hrvatske te Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Radna skupina analizirala je učinak mjera i aktivnosti iz 1. ciklusa NAP-a te ocijenila da su dosadašnje mjere dale dobre rezultate unutar postavljenih ciljeva i rokova. Stoga je predložila da se postojeći ciljevi zadrže i u sljedećem ciklusu, te odrede novi u svjetlu novih izazova, a mjere revidiraju, osuvremene i nadopune sukladno aktualnom stanju i potrebama, na čemu je Radna skupina radila tijekom 2018. godine na plenarnim sjednicama i kroz niz savjetovanja putem e-pošte.

2.3.4. Nakon što je usuglašen u okviru Radne skupine, *Nacrt prijedloga Nacionalnog akcijskog plana provedbe rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000.) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija za razdoblje 2019.-2023. godine* (NAP II) upućen je krajem 2018. godine u savjetovanje sa zainteresiranom javnošću putem e-Savjetovanja. Zainteresirane skupine i pojedinci, u razdoblju od 21. prosinca 2018. do 21. siječnja 2019., koliko je trajalo savjetovanje, imali su priliku iznijeti svoje stavove, prijedloge i primjedbe, te na taj način pridonijeti izradi dokumenta koji će dati konkretne i društveno korisne rezultate.

¹³ npr. Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (NN 73/2017)

¹⁴ Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ured vijeća za nacionalnu sigurnost, Ministarstvo pravosuđa/Pravosudna akademija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

2.3.5. Svrha je NAP-a II pružiti okvir za nastavak koordiniranog i strukturiranog djelovanja Republike Hrvatske u provedbi Programa za žene, mir i sigurnost na nacionalnoj razini i na vanjskopolitičkom planu. Ove dvije razine djelovanja isprepliću se kroz sva područja, ciljeve i mjere predviđene NAP-om II.

2.3.6. Na nacionalnoj razini, težište se stavlja na jačanje interesa i unaprjeđenje sposobnosti uključenih tijela i ostalih dionika, ali i šire hrvatske javnosti, za primjenu sveobuhvatnog i rodno osjetljivog pristupa sigurnosti. Istodobno se nastavlja jačati uloga i položaj žena u nacionalnom obrambeno-sigurnosnom sektoru, politici i diplomaciji trajnim mjerama za povećanje njihove zastupljenosti, osobito na rukovodećim položajima. S obzirom na pozitivan učinak velikog broja provedenih edukacija i obuka tijekom 1. ciklusa NAP-a, poseban naglasak stavlja se na mjere obuke i edukacije, posebno na području prevencije.

2.3.7. Na vanjskopolitičkom planu nastavlja se aktivni angažman Republike Hrvatske u okviru Grupe prijatelja rezolucije VSUN 1325 u svim relevantnim međunarodnim organizacijama te potiče provođenje rodno osjetljive vanjske, sigurnosne, obrambene i razvojne politike, u skladu s obvezama koje proizlaze iz članstva u Europskoj uniji i NATO savezu.

2.3.8. NAP II slijedi strukturu NAP-a I, iz kojeg preuzima većinu ciljeva i mjera na području prevencije, participacije te zaštite i post konfliktnog oporavka. Novo područje upravljanja sigurnosnim rizicima donosi nove ciljeve i mjere, a novim mjerama ojačano je i područje provedbe i praćenja. NAP II obuhvaća četverogodišnje razdoblje od 2019. do 2023., nakon kojeg će sukladno postignutim rezultatima biti revidiran.

2.3.9. Na području prevencije, provodit će se mjere u cilju daljnjeg jačanja rodne perspektive i to kroz: 1) „dokumente, međunarodne aktivnosti i komuniciranje s javnošću“ i 2) „programe obuke i obrazovanja“.

2.3.10. Na području participacije, nastavit će se raditi na: 1) „uvođenju rodne ravnoteže u aktivnosti sigurnosno-obrambenog sektora“ i 2) „povećanju zastupljenosti žena u aktivnostima i procesima donošenja odluka na području obrane, sigurnosti i izgradnje mira“.

2.3.11. Na području zaštite i post konfliktnog oporavka, prvi cilj je i dalje: 1) Provedba zaštite prava žena - žrtava ratnih stradanja u Republici Hrvatskoj u cilju njihovog postkonfliktnog oporavka“, a mjere su u manjoj mjeri modificirane. Druga dva cilja usmjerena su na vanjsko djelovanje: 2) „Promicanje zaštite prava žena i djevojčica - žrtava rodno utemeljenog nasilja u inozemstvu, osobito u područjima oružanih sukoba“ i 3) „Usmjeravanje razvojne suradnje prema zaštiti i osnaživanju žena sukladno Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje 2017.-2021.“

2.3.12. Odgovarajući na izazove kao što su klimatske promjene, katastrofe, masovne migracije i terorizam s kojima se može susresti i Republika Hrvatska, NAP II sadrži novo poglavlje „Upravljanje sigurnosnim rizicima“ koje uvodi dva nova cilja: 1) „Rodno osjetljiv pristup kod upravljanja sigurnosnim rizicima od prirodnih i tehnoloških katastrofa i terorizma“ i 2) „Promicanje zaštite prava žena i djevojčica izbjeglica, tražiteljica azila i migrantica, s razrađenim mjerama unutar svakog od ova dva cilja.

2.3.13. Provedba i praćenje NAP-a II čine posebno poglavlje s dva cilja: 1) Unaprjeđenje suradnje u provedbi rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti i 2) Praćenje provedbe rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti. Oba cilja ojačana su dodatnim mjerama, posebno u odnosu na lokalnu

razinu provedbe i konzistentnije praćenje svih mjera u okviru Radne skupine kao i redovno izvještavanja Vlade Republike Hrvatske o rezultatima.

2.3.14. Tablica s opisom mjera te navedenim nositeljima, indikatorima i rokovima provedbe sastavni je dio NAP-a II, a popratne informacije sadržane u niže navedenim dodacima objavit će se uz dokument na internetskim stranicama glavnih nositelja mjera:

- Dodatak I.a: *Prikaz rezolucija VSUN o ženama, miru i sigurnosti i njihove provedba na međunarodnoj razini*
- Dodatak I.b: *Prijevod rezolucija VSUN o ženama, miru i sigurnosti na hrvatski jezik*
- Dodatak II.a: *Djelovanje Republike Hrvatske u proteklom razdoblju*
- Dodatak II.b: *Izješće o provedbi Nacionalnog akcijskog plana za provedbu rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325(2000) o ženama, miru i sigurnosti i srodnih rezolucija (za razdoblje 2011. do 2014.)*
- Dodatak III: *Polazišta za daljnje djelovanje*

**NACIONALNI AKCIJSKI PLAN PROVEDBE
REZOLUCIJE VIJEĆA SIGURNOSTI UJEDINJENIH NARODA 1325 (2000.)
O ŽENAMA, MIRU I SIGURNOSTI, TE SRODNIH REZOLUCIJA
za razdoblje 2019. do 2023. godine**

1. PREVENCIJA

Cilj 1.

Jačanje rodne perspektive kroz dokumente, međunarodne aktivnosti i komuniciranje s javnošću

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Redovito ažurirati relevantne dokumente u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti	MORH MUP MVEP (prema potrebi i druga uključena tijela)	Dokumenti usklađeni prema smjernicama rezolucija Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti	Trajno
2.	Uključiti rodnu perspektivu i načela ravnopravnosti spolova u međunarodne aktivnosti Republike Hrvatske	MORH MUP MVEP (prema potrebi i druga uključena tijela)	Podaci o relevantnim međunarodnim aktivnostima	Trajno
3.	Senzibilizirati javnost o rodnoj perspektivi i provedbi rezolucija Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti kroz odgovarajuću komunikacijsku strategiju i suradnju s medijima	nositelji relevantnih mjera u suradnji s medijima i civilnim društvom	Komunikacijska strategija i provedene aktivnosti	Trajno

Cilj 2.**Jačanje rodne perspektive kroz programe obuke i obrazovanja**

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Osigurati razmjerno sudjelovanje žena i muškaraca u svim oblicima obuke i izobrazbe vezanim uz provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti	MORH MUP	Broj žena i muškaraca koji su sudjelovali u programima izobrazbe	Trajno
2.	Provoditi edukaciju o rezolucijama Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti kroz odgovarajuće aktivnosti (preduputne obuke/osposobljavanja) na svim razinama za upućivanje u međunarodne misije i operacije, s naglaskom na sadržaje vezane uz rodnu perspektivu, uključujući tematiku o zaštiti civila te specifičnim potrebama žena i djece	MORH MUP MVEP i ostala uključena tijela koja upućuju civilne stručnjake u MMO	Broj provedenih preduputnih obuka/osposobljavanja s navedenim sadržajima	Trajno
3.	Provoditi edukaciju strateških donositelja/ica odluka u nadležnim tijelima državne uprave o rezolucijama Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti	MORH MUP MVEP i ostala uključena tijela koja upućuju civilne stručnjake u MMO	Broj provedenih edukacija	Trajno
4.	Provoditi edukacije o rezolucijama Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti u okviru programa Diplomatske akademije te u okviru priprema za odlazak na mandat u diplomatsko-konzularna predstavništva Republike Hrvatske	MVEP	Broj održanih predavanja i konzultacija	Trajno

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
5.	<p>Utvrđiti analizu potreba edukacije pravosudnih dužnosnika/ica o elementima rezolucijama Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti na području ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava.</p> <p>Temeljem provedene analize provoditi odgovarajuću edukaciju pravosudnih dužnosnika/ca.</p>	Pravosudna akademija	<p>Analiza potreba edukacije</p> <p>Broj provedenih edukacija</p>	<p>Zadnje tromjesečje 2019.</p> <p>Trajno</p>
6.	Provoditi edukaciju stručnog osoblja u zdravstvenim ustanovama o rezolucijama Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti	MZ	Broj provedenih aktivnosti	Trajno
7.	Poučavati o elementima rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti unutar predmetnih i međupredmetnih kurikuluma u osnovnim i srednjim školama	MZO	Broj planiranih sati u okviru nastavnog plana	Trajno
8.	Podupirati projekte organizacija civilnog društva vezane uz rezolucije Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti u okviru Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih	MZO	Broj sufinanciranih projekata	Trajno
9.	Osnažiti mrežu nacionalnih stručnjaka/inja za rodnu perspektivu (instruktori/ce, savjetnici/e, koordinatori/ce i dr.)	MORH MUP	Broj provedenih aktivnosti	Siječanj 2020.

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
10.	Uspostaviti referentni centar i standarde osposobljavanja stručnjaka/inja za rodnu perspektivu u misijama i operacijama	MORH MUP	Uspostava referentnog centra Broj provedenih aktivnosti	Trajno
11.	Provoditi posebne projekte za osposobljavanje instruktora/ica iz drugih zemalja za implementaciju rodne perspektive, odnosno provedbu rezolucija Vijeća sigurnosti o ženama, miru i sigurnosti	MORH MUP	Broj provedenih aktivnosti	Trajno
12.	Provoditi preduputnu obuku za polaznice iz drugih zemalja za upućivanje u mirovne misije i operacije UN-a	MVEP MORH MUP	Broj polaznica iz drugih zemalja koje su sudjelovale u obuci	Trajno
13.	U scenarije za vježbe (simulacijske i terenske) koje se provode na resornoj ili međuresornoj razini ugraditi pitanja povezana s rodnom perspektivom	MORH MUP	Broj provedenih aktivnosti	Trajno

2. PARTICIPACIJA

Cilj 1.

Uvođenje rodne ravnoteže u aktivnosti sigurnosno-obrambenog sustava

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Poticati zapošljavanje žena unutar sigurnosno-obrambenog sustava te povećavati broj žena na višim i čelnim položajima, u skladu sa spolnom strukturom organizacije sigurnosno-obrambenog sustava	MORH MUP UVNS SOA	Ukupan broj žena u organizaciji sigurnosno-obrambenog sustava te broj žena na višim i čelnim položajima	Trajno
2.	Razvijati rodno osjetljiv pristup profesionalnom razvoju unutar sigurnosno-obrambenog sustava	MORH MUP	Broj žena upućenih na osposobljavanje Broj promaknutih / pohvaljenih / nagrađenih	Trajno

	UVNS	žena	
	SOA	Broj žena raspoređenih na višu dužnost	

Cilj 2.

Povećanje zastupljenosti žena u aktivnostima i procesima donošenja odluka na području sigurnosti, obrane i izgradnje mira

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Povećati broj vojnih izaslanica u veleposlanstvima i stalnim misijama RH pri međunarodnim organizacijama i inicijativama u čiju nadležnost pripadaju poslovi međunarodne sigurnosti	MORH	Broj vojnih izaslanica	Trajno
2.	Povećati broj žena na rukovodećim položajima u službi vanjskih poslova, uključujući broj veleposlanica na čelu diplomatsko-konzularnih predstavništava RH, osobito pri međunarodnim organizacijama u čiju nadležnost pripadaju poslovi međunarodne sigurnosti	MVEP	Broj žena na rukovodećim položajima u službi vanjskih poslova Broj veleposlanica na čelu diplomatsko-konzularnih predstavništava RH	Trajno
3.	Poticati candidature i prijavljivanje žena na više/vodeće položaje u međunarodnim organizacijama u čiju nadležnost pripadaju poslovi međunarodne sigurnosti	MVEP MORH MUP	Broj kandidiranih/prijavljenih žena za više/vodeće položaje u međunarodnim organizacijama	Trajno
4.	Poticati sudjelovanje žena u međunarodnim misijama i operacijama (vojna i civilna komponenta)	MORH MUP MVEP	Broj žena koje su sudjelovale u međunarodnim misijama i operacijama	Trajno
5.	Povećati prisutnost žena na svim razinama odlučivanja u nacionalnim, regionalnim i međunarodnim institucijama i mehanizmima za sprječavanje i rješavanje sukoba	MORH MUP MVEP	Broj žena koje su sudjelovale u donošenju odluka	Trajno

3. ZAŠTITA I POSTKONFLIKTNI OPORAVAK

Cilj 1.

Provedba zaštite prava žena - žrtava ratnih stradanja u Republici Hrvatskoj u cilju njihovog postkonfliktnog oporavka

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Sustavno prikupljati i analizirati podatke o stradanjima žena u Domovinskom ratu i posljedicama rata na žene u Republici Hrvatskoj	MHB	Broj provedenih analiza	Trajno
2.	U suradnji s organizacijama civilnog društva, provoditi programe psihosocijalne rehabilitacije za žene - žrtve stradanja u Domovinskom ratu	MHB	Broj provedenih programa psihosocijalne rehabilitacije Broj sudionica u programima	Trajno
3.	Sustavno ukazivati na opasnost od mina, kazetnog streljiva i drugih eksplozivnih ostataka rata koja i dalje prijeti civilnom stanovništvu, posebice ženama i djeci	MUP	Broj održanih edukacija, konferencija, stručnih skupova i drugih oblika informiranja s ciljem podizanja svijesti o minskoj opasnosti Broj žena i djece koji su sudjelovali u programima edukacije i informiranja o minskoj opasnosti	Trajno

Cilj 2.**Promicanje zaštite prava žena i djevojčica - žrtava rodno utemeljenog nasilja u sukobima**

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Provoditi smjernice i pravila ponašanja o sprječavanju rodno utemeljenog nasilja i iskorištavanja te podizati svijest o nultoj toleranciji prema seksualnom nasilju, sukladno <i>Sporazumu između glavnog tajnika UN-a i Vlade Republike Hrvatske o obvezi sprečavanja seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja od strane sudionika u mirovnim operacijama</i>	MORH MUP MVEP	Broj održanih obuka u cilju edukacija pripadnika/ica mirovnih operacija	Trajno
2.	Sustavno pratiti kažnjavanje počinitelja rodno utemeljenog nasilja, uključujući osobe koje sudjeluju u mirovnim operacijama	MP MUP MORH	Broj prijavljenih slučajeva rodno utemeljenog nasilja Broj provedenih postupaka i izrečenih sankcija	Trajno

Cilj 3.**Usmjeravanje razvojne suradnje prema zaštiti i osnaživanju žena sukladno Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje 2017.-2021.**

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Integrirati rodnu perspektivu u planiranje i provedbu razvojne i humanitarne politike te kroz razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć aktivno poticati zaštitu kao i političko, gospodarsko i društveno osnaživanje žena.	MVEP	Broj ostvarenih projekata	Trajno

4. UPRAVLJANJE SIGURNOSNIM RIZICIMA

Cilj 1.

Rodno osjetljiv pristup kod upravljanja sigurnosnim rizicima od prirodnih i tehnoloških katastrofa i terorizma

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Osposobiti i aktivno uključiti oba spola u sustav civilne zaštite od prirodnih i tehnoloških katastrofa i elementarnih nepogoda	MUP i ostala nadležna tijela u suradnji s civilnim društvom	Broj relevantnih aktivnosti	Trajno
2.	Sustavno pratiti podatke razvrstane po spolu u programima, mjerama i izvješćima u području upravljanja sigurnosnim rizicima	MUP i ostala nadležna tijela	Podaci razvrstani po spolu	Trajno
3.	Medijsko rodno-odgovorno izvještavanje u slučajevima prirodnih i tehnoloških katastrofa, migracije i terorizma	Nositelji relevantnih mjera u suradnji s HND-om i medijima	Broj relevantnih aktivnosti	Trajno

Cilj 2.

Promicanje zaštite prava žena i djevojčica izbjeglica, tražiteljica azila i migrantica

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Integrirati rodnu perspektivu u zaštitu prava žena i djevojčica izbjeglica, tražiteljica azila i migrantica	MUP ULJPPNM URS	Broj relevantnih aktivnosti	Trajno
2.	Omogućiti informiranje o uslugama dostupnim ženama i djevojčicama izbjeglicama i tražiteljicama azila te osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita, a posebno u slučaju rodno uvjetovanog nasilja i trgovanja ljudima	MUP ULJPPNM URS u suradnji s civilnim društvom	Broj relevantnih aktivnosti i pruženih informacija	Trajno

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
3.	Unaprijediti pravnu zaštitu i pružati psihosocijalnu podršku i savjetovanje ženama izbjeglicama i tražiteljicama međunarodne zaštite, posebno žrtvama trgovanja ljudima, prisilnih brakova, zločina iz časti, spolnog nasilja, genitalnog sakaćenja i/ili pripadnicama posebno osjetljivih društvenih skupina (trudnicama, starijim ženama, ženama s invaliditetom, pripadnicama spolnih i rodnih manjina).	MUP ULJPPNM u suradnji s civilnim društvom	Broj relevantnih aktivnosti i pruženih usluga	Trajno

5. PROVEDBA I PRAĆENJE

Cilj 1.

Unaprjeđenje suradnje u provedbi rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Poticati razmjenu iskustava na nacionalnoj razini o provedbi rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti, odnosno o implementaciji rodne perspektive u tijelima državne uprave	Nositelji relevantnih mjera u suradnji s civilnim društvom	Broj održanih aktivnosti	Trajno
2.	Poticati razmjenu iskustava na međunarodnoj i regionalnoj razini o provedbi rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti	MVEP URS i ostali nositelji relevantnih mjera	Broj održanih aktivnosti	Trajno
3.	Suradivati sa županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova u promicanju rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti, kroz informiranje o njihovim ciljevima kao i mjerama ovog NAP-a	URS	Broj održanih aktivnosti	Trajno

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
4.	Suradivati s organizacijama civilnog društva kao i vjerskim zajednicama koje se bave pružanjem humanitarne i druge pomoći na provedbi rezolucija VS o ženama, miru i sigurnosti	Nositelji relevantnih mjera	Broj zajedničkih aktivnosti	Trajno

Cilj 2.

Praćenje provedbe RVSUN 1325 i srodnih rezolucija

Mjere	Opis mjera	Nositelj	Indikator	Rok
1.	Radna skupina za izradu prijedloga NAP-a nastavlja djelovati u funkciji upravljačkog tijela	MVEP kao koordinator u suradnji s nositeljima mjera	Odgovarajuće izmjene i dopune Odluke VRH o osnivanju Radne skupine	3.tromjesečje 2019.
2.	Radna skupina sastaje se prema potrebi, a najmanje jednom godišnje radi razmatranja/ prihvaćanja godišnjeg izvješća o provedbi mjera NAP-a	MVEP kao koordinator u suradnji s nositeljima mjera	Godišnje izvješće	Trajno
3.	Radna skupina svake dvije godine podnosi Vladi RH izvješće o provedbi mjera NAP-a	MVEP kao koordinator, temeljem izvješća nositelja mjera	Dvogodišnje izvješće	Veljača 2021. Veljača 2023.
4.	Podaci o provedbi dostavljaju se na zahtjev relevantnim međunarodnim organizacijama (UN, EU, NATO, OESS, VE)	MVEP kao koordinator, temeljem izvješća nositelja mjera	Broj dostavljenih odgovora na upitnike	Trajno